

de Mary Eberstadt

august 2008

Este cunoscut faptul că *Humanae Vitae*¹ și învățăturile catolice care au ca subiect moralitatea sexuală nu sunt luate în serios. Chiar și în comunitățile cele mai izolate de credincioși în care informațiile din lumea exterioară ajung destul de lent, cu toții sunt de acord asupra faptului că aceasta este o doctrină pe care lumea preferă să o urască. În timpul vizitei din aprilie a lui Benedict al XVI-lea în Statele Unite, orice articol din presa laică cu greu omitea să menționeze învățăturile din *Humanae Vitae* fără a le asocia cu adjective precum „disensiuni”, „controversă” și „învechit”. De fapt, dacă există ceva care să unească pe toți oponenții bisericii – cu excepția musulmanilor – probabil că acel ceva este învățătura de a ne opune contracepției.

Pentru mulți oameni, atât în prezent cât și când a fost promulgată enciclica pe 25 iulie 1968, noțiunea pur și simplu sfidează înțelegerea. Cum să le spui adulților să nu folosească metode contraceptive? Complet absurd. Cum să refuzi accesul la contracepție părinților din lumea a treia? De-a dreptul criminal. Să interzici prezervativele când există riscul de îmbolnăvire cu SIDA? Sub nicio formă.

„Blestemul lumii”, termen folosit de G.E.M. Anscombe, se referă la ceea ce Paul al VI-lea a vrut să transmită prin documentul emis – la care anii de după 1968 au adăugat suficiente valențe de ridicol. Nu ați auzit de melodia lui Monty Python „Every Sperm Is Sacred”?² Nu ați auzit glumele referitoare la asta? „Dacă nu participi la joc, nu ai dreptul să faci regulile”. Și „Cum se numește metoda calendarului? Ruleta Vaticanului”. Sau „Cum se numește o femeie care folosește metoda calendarului? Mami.”

După cum se știe, nu doar oponenții declarați ai bisericii catolice fac asemenea afirmații. La fel se întâmplă și în cazul multor catolici americani sau europeni – în special cei la care se face adesea referire ca fiind catolici disidenți sau de cafenea, care ar putea fi numiți mai exact

¹ Enciclică emisă de Papa Paul al VI-lea (n.tr.).

² Engl. „Fiecare spermatozoid este sacru” (n.tr.)

„catolicii altfel credincioși. „*Sunt eu catolic, dar nu sunt maniac*”, înseamnă de fapt – „Sunt dispus să-mi asum poziția catolică în ceea ce privește pedeapsa cu moartea/ justiția socială/ drepturile civile, dar cu siguranță nu cred în aceste învățături arhaice referitoare la divorț/homosexualitate și mai presus de toate, contracepție.”

De exemplu, gazda FOX News se descrie telespectatorilor ca fiind un catolic „bun” și „devotat”- unul care crede, așa cum a declarat în direct, că „metodele contraceptive sunt bune.” A fost provocat în timpul emisiunii sale în 2007 de Părintele Tom Euteneuer de la Human Life International, care a observat că o astfel de poziție adoptată de o persoană publică înseamnă ceea ce se poate numi erezie. Hannity a reacționat, la fel ca mulți alții din grupul credincioșilor din cafenele. A obiectat susținând că problema contracepției este „minoră” în comparație cu altele, a întrebat ce drept are un preot să-i spună ce să facă („nu judeca și nu vei fi judecat” a afirmat Hannity); de asemenea s-a arătat șocat la gândul că cineva l-ar putea împiedica să ia Sfânta Împărtășanie, doar pentru că a decis pentru sine ce înseamnă să fii catolic.

Astfel, s-a format un microcosmos în ceea ce privește credința în *Humanae Vitae* și tot ceea ce reprezintă biserica americană – ba mai mult, în ceea ce privește și biserica Occidentală. Odată cu trecerea anilor, pare corect să facem presupuneri, tot mai puțini preoți ne pot explica învățăturile, tot mai puțini parohi se supun acestora și din ce în ce mai puțini oameni educați se vor abține de la a-și da ochii peste cap la ideea că în 2008 ar mai putea fi cineva atât de învechit încât să susțină o părere despre sexul protejat – una care să se opună atitudinii de sărbătorire a libertății zilelor noastre.

Și chiar în situația de consens aparent în ceea ce privește ridiculizitatea, printre cenușa împrăștiată peste o învățătură creștină veche de două milenii, ia naștere o poveste moralizatoare modernă și, de fapt, excesiv de amuzantă – pentru cei care gustă umorul negru.

Psalmistul promite, într-un pasaj ce vorbește despre reabilitarea adversarilor, că „Cel ce va sta în ceruri va râde”. Dacă este adevărat, atunci sărbătorirea celei de-a patruzecia aniversări trebuie să fie extrem de zgomotoasă. Patru decenii mai târziu, nu numai că semnătura documentelor ce conțineau preziceri au fost ratificate de o forță empirică, dar au fost ratificate ca nicio altă prezicere; în moduri pe care autorii lor nu le puteau prevedea, folosind inclusiv argumentul că ei nu existau când acestea au fost scrise, de către învățați și alte tipuri de persoane ce aveau în

comun lipsa de interes față de învățăturile Sale și, în mai multe moduri, de mulți adversari cunoscuți ai bisericii.

Patruzeci de ani mai târziu, avem mai mult decât suficiente ironii, atât laice cât și religioase, încât să ne facă să credem că în Rai există un umorist.

Haideți să începem, meditănd asupra a ceea ce poate fi numit prima dintre ironiile laice evidente: prezicerile din *Humanae Vitae* despre cum ar arăta lumea dacă s-ar răspândi contracepția artificială. Enciclica ne-a avertizat asupra a patru direcții ce rezultă din asta: micșorarea standardelor morale în societate; creșterea cazurilor de infidelitate; bărbații vor respecta femeile mai puțin; utilizarea coercitivă a tehnologiilor de reproducere de către guverne.

În anii ce au urmat după apariția *Humanae Vitae*, mulți gânditori catolici au argumentat, utilizând probe variate, că fiecare dintre aceste preziceri a luat naștere din fapte sociale. De exemplu, Monsignor George A. Kelly în 1978 „*Bitter Pill the Catholic Community Swallowed*”³ și persoanelor care au contribuit la scrierea lui Janet E. Smith, inclusiv *Humanae Vitae: A Generation Later*⁴ și volumul editat *Why Humanae Vitae Was Right: A Reader*⁵.

Avem de-a face cu o ironie în interiorul altei ironii. Deși în mare parte gânditorii catolici sunt cei care au făcut legătura dintre cele mai noi dovezi empirice și prezicerile din *Humanae Vitae*, în timpul acestor patruzeci de ani, majoritatea experților care *au produs* dovezile empirice au fost oamenii de științe sociale ce au operat pe teritoriul laic. După cum a susținut sociologul W. Bradford Wilcox într-un eseu din 2005: „Învățații care au atins aceste subiecte nu sunt creștini și majoritatea nu sunt conservatori din punct de vedere politic sau social. Aceștia sunt mai degrabă oameni de științe sociale, onești, care au dorit să urmeze informațiile indiferent de direcția în care se îndreptau.”

Să avem în vedere, așa cum face Wilcox, economistul câștigător al premiului Nobel George Akerlof. Într-un bine cunoscut articol din 1996 din *Quarterly Journal of Economics*, Akerlof a explicat, pe limba economiștilor moderni, de ce revoluția sexuală – în contradicție cu prezicerile comune, în special ale celor care au intrat și au ieșit din rândurile bisericii dorind învățaturi

³ Engl. *Pastila amăruie înghițită de catolici* (N.tr.)

⁴ Engl. *O generație mai târziu* (N.tr.)

⁵ Engl. *De ce Humanae Vitae a avut dreptate: Un cititor* (N.tr.)

despre contracepție – a determinat creșterea ilegitimității și a numărului de avorturi. Într-o altă lucrare publicată în *Economic Journal* cu zece ani în urmă, acesta a urmărit legăturile empirice dintre scăderea numărului de căsătorii și creșterea numărului de bărbați care devin tați nefiind însurați – ambele fiind consecințe clare a revoluției contracepției – precum și faptul că bărbații singuri sunt mai predispuși la abuzul de substanțe, încarcerare, arest, etc.

De asemenea, Akerlof a descoperit o strânsă legătură între scăderea numărului de căsătorii, pe de o parte și creșterea sărăciei și a patologiei sociale, pe de altă parte. Akerlof își explică descoperirile folosind termeni comuni în revista *Slate*: „Deși va exista mereu îndoiala în ceea ce privește ceea ce cauzează schimbări în obiceiurile sociale, teoria șocului tehnologiei se potrivește faptului. Noua tehnologie reproductivă a fost adoptată rapid, la scară largă. Căsătoriile și problema fertilității s-au schimbat la fel de dramatic, aproximativ în același timp.”

Acestor exemple aparținând științei laice sociale care confirmă ceea ce au prezis gânditorii catolici, se pot adăuga multe altele care demonstrează efectele negative asupra copiilor și a societății. Munca săvârșită în 1965 de Daniel Patrick Moynihan în ceea ce privește familia de negri, este un exemplu – împreună cu cercetarea critică a psihologului Judith Wallerstein săvârșită în câteva decade, cu privire la impactul divorțului asupra copiilor; munca Barbarei Dafoe Whitehead despre rezultatele unui singur părinte în educarea copiilor; cartea Sarei McLanahan și a lui Gary Sandefur, *Growing Up With a Single Parent*⁶; și *Fatherless America*⁷ de David Blankenhorn, un alt rezumat a veștilor empirice rele în ce privește despărțirea familiei.

Numeroase alte cărți au urmat această cale și anume de a analiza beneficiile căsătoriei, inclusiv *The Marriage Problem*⁸ de James Q. Wilson, *The Case for Marriage*⁹ de Linda Waite și Maggie Gallagher, *Marriage and Caste in America*¹⁰ de Kay Hymowitz și recenta *Between Two Worlds: The Inner Lives of Children of Divorce*¹¹ de Elisabeth Marquardt. Această listă poate fi continuată cu multe alte exemple despre cum s-au înmulțit tot mai mult informațiile pentru a susține ipoteza că revoluția sexuală are consecințe dezastruoase pentru țară – o ipoteză încurajată

⁶ Engl. *Să crești cu un singur părinte* (n.tr.)

⁷ Engl. *America fără tată* (n. tr.)

⁸ Engl. *Problema căsătoriei* (n. tr.)

⁹ Engl. *Cazul pentru căsătorie* (n. tr.)

¹⁰ Engl. *Căsătoria și casta în America* (n.tr.)

¹¹ Engl. *Între două lumi: Viețile interioare ale copiilor divorțurilor* (n.tr.)

de întregi decenii de examinare a relației dintre bunăstarea publicului și disfuncțiile familiale (în special în paginile revistei non-catolice *Public Interest*). Alte lucrări de căpătâi au observat că acțiunile private, în special obiceiurile sociale post-revoluție, aveau consecințe publice masive; îmi vin în minte în acest sens lucrările *Losing Ground*¹² a lui Charles Murray și *The Great Disruption*¹³ a lui Francis Fukuyama.

Toate acestea doar pentru a afirma că, începând chiar înainte de *Humanae Vitae* a apărut un mod de reconsiderare care nu mai poate fi ignorat – a cărui acumulare de argumente empirice indică efectele vătămătoare ale revoluției sexuale asupra multor adulți și copii. Chiar și cu efortul ocazional de a da o fațetă optimistă modei curente, nu se pot atenua efecte precum procente mari de divorțuri și procrearea în afara căsătoriei. De exemplu, în *Crime, Drugs, Welfare – and Other Good News*¹⁴, un articol recent și oarecum contrariant din *Commentary*, Peter Wehner și Yuval Levin au lăudat faptul că diversele măsuri în ceea ce privește dezastrea sociale și disfuncțiile par să se îmbunătățească față de legile anterioare, incluzând, printre altele, problema crimelor violente și infracțiunile, consumul de alcool și de tutun în rândul adolescenților. Până și ei au observat că „unii dintre cei mai importanți indicatori sociali – care fac referire la condiția și puterea familiei americane – au refuzat până acum să se îndrepte în sus.”

În concluzie, deși câteva persoane care caută scuze printre care și Stephanie Coontz insistă asupra contrariului, aproximativ toată lumea care deține dovada recunoaște că revoluția sexuală a slăbit legăturile familiale și că aceste legături familiale (prezența unui tată biologic și a unei mame biologice într-o familie) s-au dovedit a fi indicatori importanți ai bunăstării copiilor – ba, mai mult, că un cămin distrus nu reprezintă o problemă individuală, ci este problema întregii societăți. Mai mult, unii învățați fac legătura dintre această problemă și însăși revoluția contracepției.

Gândiți-vă la scrierile sociobiologului rătăcit, Lionel Tiger. Acesta, departe de a fi mâna dreaptă a papei – descrie religie ca fiind o „problemă toxică”- Tiger a evidențiat în mod repetat faptul că revoluția sexuală se află în centrul problemelor din prezent. Cartea sa, *The Decline of*

¹² Engl. *Pierzând teren* (n.tr.)

¹³ Engl. *Marea Dezmembrare* (n.tr.)

¹⁴ Engl. *Crime, Droguri, Bunăstare – și alte Vești bune* (n.tr.)

*Males*¹⁵, publicată în 1999, a fost controversată, mai ales în rândurile femeilor, susținând că metodele contraceptive feminine a afectat echilibrul dintre sexe (în special, din cauză că bărbații nu mai aveau niciun cuvânt de spus despre procreare).

La fel de controversate au fost legăturile pe care le-a făcut între contracepție și destrămarea familiilor, sărăcia femeilor, apariția problemelor în relațiile dintre sexe și mame care își cresc copiii singure. Tiger a argumentat în continuare – pentru că *Humanae Vitae* o făcuse în mod explicit, deși alte lucrări de teologie catolică au făcut-o – o legătură cauzală dintre contracepție și avort, susținând că „odată cu metodele contraceptive controlate de femei, au loc mai multe avorturi ca niciodată ... Contracepția cauzează avorturi.”

Cine ar putea să nege că prezicerile *Humanae Vitae* și, prin extindere, a teologiei morale catolice, au fost ratificate pe baza unor informații și argumente care nici măcar nu existau în 1968? Dar urmează întrebarea importantă. Această reevaluare dramatică a universului cunoscut la nivel empiric a condus la vreo reevaluare laică, chiar dacă plină de mânie, încât Paul VI să fi avut dreptate în cele din urmă, chiar dacă, măcar, parțial? Răspunsul este nu. Și acesta este doar începutul disonanței care ne înconjoară în 2008.

La fel cum probele empirice au dovedit că revoluția sexuală a avut efecte dezastruoase asupra copiilor și a familiilor, ultimii patruzeci de ani au distrus mantaua numită „știință” pe care detractorii *Humanae Vitae* au învelit-o în jurul propriilor persoane. Mai exact, știința apocalipsei care era atât de populară și plină de influență în timpul erei în care a apărut *Humanae Vitae* a fost desființată în repetate rânduri.

Această nouă perspectivă conform căreia umanitatea este predispusă unui tip de poluare sau flagel ce presează și conduce la catastrofe s-a născut din faimosul *Essay on Population*¹⁶ publicat de Thomas Robert Malthus la finalul secolului optsprezece. Deși își are rădăcina în alte locuri și timpuri, un anumit tip de Malthusianism a înflorit în America la începutul anilor 1960. De fapt, *Humanae Vitae* a apărut cu două luni înaintea celei mai de succes opere care

¹⁵ Engl. *Declinul masculilor* (n.tr.)

¹⁶ Engl. *Eseu despre populație* (n.tr.)

promova Malthusianismul și anume lucrarea lui Paul R. Ehrlich *The Population Bomb*¹⁷ – care începea cu: „Lupta de a hrăni toată populația lumii a luat sfârșit. În anii 1970 și 1980 sute de milioane de oameni vor muri de foame, în ciuda oricăror programe de criză aplicate până acum.”

Dacă, așa cum a sugerat George Weigel, 1968 a fost cel mai prost moment în care a apărut *Humanae Vitae*, pentru Ehrlich nu ar fi putut exista un moment mai bun pentru a înainta teza apocalipsei. Un entomolog specializat în studiul fluturilor, Ehrlich a descoperit publicul american, inclusiv o generație de catolici, ca fiind extraordinar de receptiv la considerațiile sale despre umanitate.

Acesta a fost valul pe care l-a prins *The Population Bomb* devenind una dintre cele mai bine vândute cărți din toate timpurile. Desigur, mulți oameni fără niciun fel de cunoștințe despre metafizică au fost atrași de prezicerile apocaliptice ale lui Ehrlich. Dar pentru catolicii neliniștiți, în special, teoria suprapopulării era atractivă – deoarece dacă suprapopularea era problema, soluția era una evidentă: *Să i se spună bisericii să accepte contracepția.*

Este mai puțin decât o coincidență că perspectiva măreață de salvare a planetei s-a suprapus perfect cu un scop mai egoist, câștigarea libertății sexuale prin Pastilă. Catolicii disidenți aveau motive să pună accent pe „știința suprapopulării”, și asta au și făcut. În numele unei moralități superioare, aceștia au apărat contracepția ca fiind cel mai mic dintre două rele (poziție adoptată și de Charles Curran).

Mai puțin de jumătate de secol mai târziu, această preocupare cu privire la numărul coplesitor de nașteri pare a fi pseudo-științifică la fel ca frenologia. De fapt, poate suntem nedrepti cu frenologia. Literatura despre suprapopulare nu numai că a fost abandonată de gânditori pentru științe mai dezvoltate, ci chiar s-a demonstrat că este falsă, având în vedere că, în prezent, ne facem griji pentru *opusul* teoriei: lipsa nașterilor care „îmbătrânește” lumea dezvoltată.

¹⁷ Engl. *Bomba populației* (n.tr.)

De fapt, știința suprapopulării a fost atât de discreditată încât istoricul Matthew Connelly de la universitatea Columbia a publicat în acest an *Fatal Misconception: The Struggle to Control World Population*¹⁸. Cartea a primit o recenzie înșelătoare în Publishers Weekly – în favoarea a ceea ce probabil reprezintă cea mai bună demontare a argumentelor în favoarea populației pe care unii oameni au sperat că le-ar putea folosi pentru a submina învățăturile bisericii.

Această ratificare este cu atât mai satisfăcătoare cu cât Connelly este foarte conștient în ceea ce privește stabilirea antagonismului personal față de Biserica Catolică (la un moment dat a afirmat, fără a adăuga nicio notiță de subsol, că planificarea familială naturală „încă dezamăgește multe cupluri care o încearcă”).

Fatal Misconception este dovada clară că spectacolul suprapopulării, care a fost folosit pentru a intimida Vaticanul în numele științei, a fost o eroare grotescă încă de la început. Mai întâi, Connelly susține că mișcarea de control a populației a fost greșită din start: „Cele mai puternice două afirmații pe care adepții acestei mișcări le folosesc pentru demonstrarea contribuției pe termen lung” sunt „că au ridicat Asia din sărăcie și că au contribuit la menținerea unei planete locuibile.” El demonstrează că ambele afirmații sunt false.

Mai devastator este modul în care Connelly demontează afirmația pe care au susținut-o adepții teoriei suprapopulării și anume că misiunea are scopuri morale înalte. Știința populației nu numai că nu a ajutat oamenii, susține Connelly, dar chiar le-a făcut rău unora dintre ei – într-un mod în care au readus, în prezent, unele dintre episoadele importante ale istoriei recente:

Marea tragedie a controlului populației, a mitului fatal, a fost că se considera că reprezintă interesele unor oameni mai bine decât ar fi făcut-o ei înșiși... Esența controlului populației, indiferent dacă se adresa imigranților, celor „neintegrați” sau familiilor care păreau fie prea mari, fie prea mici, era de a stabili reguli pentru alți oameni fără ca cei ce le stabileau să fie nevoiți să li se supună la rândul lor. Oamenii care dețineau puterea au fost atrași de această

¹⁸ Engl. *Mit fatal: Lupta de a controla populația lumii* (n.tr.)

teorie deoarece, odată cu răspândirea mișcării de emancipare, începuse să pară mai ușor și mai profitabil să controlezi populația, decât să controlezi teritoriul. Acesta este motivul pentru care adversarii au avut dreptate, considerând mișcarea ca fiind un alt capitol din afacerea neterminată a imperialismului.

Cei patruzeci de ani de la publicarea *Humanae Vitae* au conturat și teama ce reiese din enciclică și anume că guvernele vor folosi coercitiv tehnologia contracepției. Cel mai bun exemplu este, desigur, legea guvernului Chinez „un singur copil” conturată de avorturi forțate, urmărirea publică a ciclului menstrual, emigrarea familiilor, creșterea infanticidului feminin, sterilizarea precum și alte crime prea numeroase pentru a fi catalogate aici – de fapt, atât de multe încât sunt recunoscute la nivel mondial, adesea cu mânie, ca fiind greșite, chiar și de către birourile internaționale pentru drepturile omului. Exemple mai puțin cunoscute includ incursiunea guvernului indian în folosirea coercitivă a contracepției în „urgența” din 1976 și 1977 și practica guvernului indonezian din anii 1970 și 1980 de hărțuire a implantațiilor IUDs și Norplant.

În cazul în care guvernele vor „considera necesar”, *Humanae Vitae* a avertizat „ar putea chiar să-i oblige pe toți la utilizarea lor”. Cât despre afirmațiile, neintenționate, făcute de știința socială, vor fi revizionați din rândurile populației care vor mai crede ceea ce se cere crezut?

Poate că cea mai batjocorită dintre prezicerile din *Humanae Vitae* a fost că separarea sexului de procreare ar deforma relațiile dintre sexe și „ar deschide larg calea spre infidelitate matrimonială și ar contribui la coborârea standardelor morale.” Astăzi, când reclamele cu tentă sexuală ne atrag atenția de pe orice panou sau pagină web și fiecare idol al adolescenților este, mai devreme sau mai târziu, văzut *online topless* sau mai rău, unii și-ar putea pune întrebarea, ce altă dovadă mai e necesară.

Dar dacă ne-am opri aici am omite ceva important. Punctul principal este, după cum ar putea spune unii, nu atât dovada cât rezultatul. Ar fi foarte greu ca lucrurile să devină și mai ironice decât reabilitarea prezicerilor *Humanae Vitae* prin, poate cel mai puțin probabil – să nu mai menționăm cât de nedorit – martor din toți: feminismul modern.

Cu toate acestea, exact asta s-a întâmplat din 1968. De la Betty Friedan și Gloria Steinem la Andrea Dworkin și Germaine Greer și mai ales la Susan Faludi și Naomi Wolf, literatura feministă a fost o cacofonie de suferință remarcabil de consistentă și neîntreruptă, recriminare și nemulțumire sexuală. În cei patruzeci de ani, descoperim, ca nicăieri în altă parte, mărturii personale despre efectul pe care l-a avut revoluția sexuală asupra femeilor.

Gândiți-vă doar la ceea ce am citit în nenumărate cărți despre acest subiect de-a lungul anilor. Dacă feministele s-au căsătorit și au avut copii, s-au plâns de asta. Dacă nu s-au căsătorit sau nu au avut copii, tot s-au plâns. Dacă au avut un serviciu în afara casei și aveau grijă și de copii, s-au plâns deoarece le era foarte greu. Dacă au avut un loc de muncă, dar nu au avut grijă de copii au reacționat agresiv față de cei care considerau că ar fi trebuit să o facă. De asemenea, în această literatură se regăsește, mai mult sau mai puțin, constanta referitoare la faptul că nu te poți baza pe bărbați și că sunt lipsiți de respect.

Metaforele de bază ale feminismului spun tot ce trebuie să știm despre cât de fericite au fost femeile datorită acestei eliberări: căminul suburban ca tabără de concentrare, bărbații ca violatori, copiii ca poveri intolerabile, fetele ca paraziți, și așa mai departe. Sunt acestea sunetele libertății? Chiar și lăudatul drept de avort, solicitat și exercitat în proporții extraordinare, nu a părut să consoleze nefericirea de după revoluția sexuală a milioanele de femei.

Completând cercul, Leslie Bennetts, feministă și contribuitor la *Vanity Fair*, a publicat recent o carte prin care le îndeamnă pe femei să se protejeze financiar și nu doar pentru a nu fi dependente de bărbați; să se protejeze inclusiv de faptul că bărbații le vor părăsi la un moment dat. Mamele nu își pot permite să rămână acasă și să aibă grijă de copii, spune ea, deoarece nu pot avea siguranța că bărbații nu le vor părăsi. (Unul dintre subiecții ei numea părăsirea și divorțul „măcelul mieilor.”) O altă feministă, Linda Hirschman a scris un manifest feroce și foarte răspândit în 2005 îndemnând ca printre „soluțiile” amare, femeile să se protejeze adoptând – de fapt – o politică voluntară de a avea un singur copil. (Ea a argumentat că al doilea copil implică adesea mutarea în suburbii, ceea ce înseamnă să locuiești mai departe de birou și de alte comodități).

Dedesubtul patetismului, subtextul este același: cel mai mare adversar al femeii este bărbatul neserios care nu îi înțelege nevoile sexuale și romantice și care o părăsește în mod repetat pentru prima pipiță tânără. Ce sunt acestea dacă nu strigătele femeii care crede că bărbații „nu țin cont de echilibrul ei fizic și emoțional” și „nu o mai consideră partenera lor pe care ar trebui să o trateze cu grijă și afecțiune”?

Poate că cel mai convingător argument în favoarea căsătoriei tradiționale nu a fost pe coperta *Raportului Catolic Mondial*, ci în *Atlantic*-ul devotat și laic. Articolul din 2008 „*Mărită-te cu El!*” de Lori Gottlieb – mamă singură care și-a conceput copilul cu spermă donată pentru a nu pierde ocazia de a fi mamă, așa cum a pierdut-o pe cea de a fi căsătorită – este o perspectivă extrem de personală asupra singurătății aduse de revoluția sexuală, inclusiv conceperea unui copil cu donatori de spermă absenți sau anonimi, impactul coroziv pe care-l are o abordare consumeristă a romantismului și efectele triste pe care le are vârsta, în creștere, asupra impactului sexual al unei persoane.

Gottlieb scrie din perspectiva cuiva care a jucat după toate regulile feministe doar pentru a-și da seama prea târziu de ceea ce a avut. Sub limbajul simplu, articolul are un iz de priveghi. Recunoscând cât de mult râvnește după soțul prietenelor sale, poate doar pentru nevoia de a avea pe cineva care să contribuie la creșterea copilului, Gottlieb oferă următoarele sfaturi: „Cei care nu vor să se așeze la casa lor sperând că vor găsi un suflet pereche mai târziu, sunt aproape ca adolescenții care cred că sunt invulnerabili la moarte într-un accident în care au condus beți. Ne pierdem simțul mortalității. Uităm că și noi vom îmbătrâni și vom deveni din ce în ce mai puțin atrăgătoare. Și chiar dacă unii bărbați ne consideră atrăgătoare și sunt gata să-și întemeieze o familie vor decide mai degrabă să se însoare cu cineva mai tânăr cu care pot să aibă proprii copii biologici. Acesta este un motiv în plus să ne așezăm la casa noastră, cât timp avem această opțiune.”

La aceste exemple despre cum scriitoarele feministe au devenit martori la acuzarea revoluției sexuale, am putea adăuga o reflecție publică despre copilul ilegitim al Pastilei, pornografia omniprezentă.

„Atacul violent al pornografiei”, după cum a scris un observator special „este responsabil pentru scăderea libidoului bărbaților în relație cu femeile și determinarea bărbaților să considere din ce în ce mai puține femei ca fiind „demne de pornografie”. Mai mult „apetitul sexual a devenit ca relația dintre afacerile în agricultură, alimente procesate, porții supra-dimensionate și obezitate ... Dacă apetitul îți este stimulat și hrănit de materiale de slabă calitate, este nevoie de mai multe produse de proastă calitate pentru a te îndestula. Oamenii nu sunt mai apropiați datorită pornografiei, ci, din contra, oamenii nu sunt mai excitați în viața de zi cu zi.” Și, poate, cel mai șocant din toate, aceasta – care doar cu puțin efort ar fi putut la fel de bine să apară chiar în *Humanae Vitae*: „Puterea și responsabilitatea sexului sunt păstrate când actul are ceva sacru, când nu este la îndemână, tot timpul.”

Această afirmație nu a fost făcută de un antic religios ci de Naomi Wolf – feministă din al Treilea Val și autoarea lucrărilor precum *The Beauty Myth*¹⁹ și *Promiscuities*²⁰, care, aparent, sunt dedicate dovedirii faptului că femeile pot și ele să adopte comportamentul masculin. Cu toate acestea, ea este una dintre multele femei care depun mărturie, oricât de inconștient s-ar întâmpla asta, pentru unele dintre lucrurile amuzante care s-au întâmplat după ce Pastila a apărut pe toată lumea de sclavie sexuală, odată pentru totdeauna.

Faptul că nu există literatură auxiliară de doleanță pentru bărbați – care, în mare parte, pur și simplu par să nu aibă nevoie să se plângă în noua ordine mondială – este un alt aspect pe care *Humanae Vitae* și alte tipuri retrograde le-au prezis, ca urmare a revoluției. După cum spune zicala și la fel cum mulți oameni s-au întrebat atunci, *cui bono?* Patruzeci de ani mai târziu, au apărut dovezile. După cum a observat arhiepiscopul Charles J. Chaput din Denver la cea de-a treizecea aniversare a *Humanae Vitae* în 1998: „Contracepția a eliberat bărbații – fără precedent în istorie – de responsabilitatea violului.” Toate feministele care până în 2008 nu sunt de acord cu această declarație, vă rog să vă ridicați!

Adversarii *Humanae Vitae* ar fi putut să nu prevadă o creștere istorică importantă care, în retrospectivă, să pară că le subminează cererile ca Biserica Catolică să fie în pas cu vremea:

¹⁹ Engl. *Myth of Beauty* (n.tr.)

²⁰ Engl. *Promiscuity* (n.tr.)

colapsul răspândit al Protestantismului, în special implozia continuă a Bisericii Episcopale și a altor ramuri ale Anglicanismului. Este la fel de clar ca orice lanț istoric faptul că implozia este consecința directă a faimoasei Conferințe Lambeth din 1930, la care Anglicanii și-au abandonat opinia creștină despre contracepție. Dacă o biserică nu-i poate spune turmei pe care o păstorește: „ce să fac cu propriul trup”, după cum spune zicala, în ceea ce privește contracepția, atunci și alte moduri de utilizare ale aceluși corp se vor dovedi, în mod similar, de neatins pentru autoritatea ecleziastă. Din nefericire, are sens faptul că anglicanii implodează din cauza problemei homosexualității. Ca să-l cităm din nou pe Anscombe:

Dacă metodele de contracepție sunt permisibile, atunci ce-ar mai fi de obiectat referitor la masturbarea reciprocă, copularea *in vase indebito*, sodomia, homosexualitatea (poate ar trebui să atrag atenția că folosesc un termen legal aici – și nu limbaj obscen), atunci când copularea normală este imposibilă sau nerecomandată (sau în orice caz, după preferințe)? Diferența nu poate sta doar în comportamentul corporal prin care se obține stimularea! Dar dacă aceste lucruri sunt corecte, devine imposibil să vedem ceva greșit în raportul homosexual, spre exemplu. Nu spun: dacă ești de acord cu metodele contraceptive vei face și restul lucrurilor; chiar deloc. Obiceiul respectabilității persistă și vechile prejudecăți se sting greu. Dar ceea ce spun este: nu vei avea niciun argument concret împotriva acestor lucruri. Nu vei avea niciun răspuns pentru cineva care susține, așa cum mulți o fac, că și aceste lucruri sunt bune. Nu poți indica faptul că creștinismul a scos oamenii din lumea păgână, refuzând mereu aceste lucruri. Deoarece, dacă aperi contracepția, respingi tradiția creștină.

Oferind binecuvântare în 1930 membrilor heterosexuali căsătoriți care își doreau sex steril, Biserica Anglicană a pierdut, puțin câte puțin, orice autoritate de a spune altor membri – căsătoriți, necăsătoriți, homosexuali sau heterosexuali – să nu facă la fel. Cu alte cuvinte, odată ce heterosexalii încep să își ceară dreptul de a se comporta la fel ca homosexualii, nu va mai dura mult până când homosexualii vor cere drepturile heterosexualilor.

Încercarea lui Lambeth de a arăta compasiune față de heterosexuali căsătoriți a dat naștere, într-un mod bizar, mișcării moderne pentru drepturile homosexualilor – și mai mult, problemelor care au contribuit la scindarea bisericii. Este greu de crezut că cineva care dorește aplicarea unor schimbări similare învățăturilor catolice ar vrea ca biserica catolică să treacă prin confuzia teologică și morală existentă în prezent în biserica anglicană – dar asta înseamnă ignoranța unui număr mare de oameni care se opun Romei în ceea ce privește contracepția și refuză să unească aceste puncte istorice.

În anii de după apariția *Humanae Vitae* s-a prevenit ceva ce nici tradiționaliștii și nici catolicii disidenți nu ar fi putut să prevadă, încă o inovație pentru care se acordă, retrospectiv, credit bisericii: o reevaluare serioasă a sexualității creștine de către protestanții aflați în exteriorul orbitei liberale.

De aceea, spre exemplu, Albert Mohler, președintele Seminarului Teologic Baptist Sudic, a observat în *FIRST THINGS* în 1998 următoarele: „*ca o întorsătură ironică, evangheliștii americani se gândesc din nou la contracepție, în timp ce majoritatea romano-catolicilor susțin că acest lucru reprezintă respingerea învățăturilor bisericii.*” Mai târziu, intervievat în 2006 de către revista de duminică *New York Times* cu privire la poziția bisericii în ceea ce privește contracepția artificială, Mohler a spus: „*Nu-mi pot imagina vreo descoperire în istoria umanității, după Cădere, care să aibă un impact mai mare asupra oamenilor decât Pastila... Se schimbă întregul orizont al actului sexual. Cred că nu mai există dubii că Pastila a oferit o libertate incredibilă adulterului, relațiilor în afara căsătoriei, sexului premarital și în cadrul unei căsnicii, separării actului sexual de procreare.*”

Mohler a mai observat că această moștenire a daunelor afecta și tânăra generație de evangheliști. „*Am observat o foarte mare schimbare. Studenții din campusul nostru sunt foarte îngrijorați. Nu trece nicio săptămână fără să fiu contactat de pastori din acest motiv. Există dezbateri active în desfășurare. Acesta este unul dintre lucrurile care ar putea determina*

diviziunea evanghelismului.” O parte a acestei diviziuni include Quiverfull, mișcarea protestantă anti-contracepție ce ajunge în prezent la zeci de mii și care interzice (ceea ce nu face biserica catolică) planificarea familială sau orice altă interferență conștientă în procesul de concepție. Astfel de argumente reprezintă premiza unei cărți din 2002 intitulată *Open Embrace: A Protestant Couple Re-Thinks Contraception*²¹.

Ca o corolară a acestei reconsiderări de către Protestanți, tinerii catolici se pare că au învățat o lecție similară din experiență – generația care a crescut în divorțuri, contracepție general răspândită, cămine fără tați, precum și alte exemple emancipatoare. Iată ce a scris Naomi Schaefer Riley în *Wall Street Journal* despre evenimentele ce s-au petrecut în acest an la Notre-Dame: „Aproximativ treizeci de studenți au ieșit și au protestat după prima scenă din *The Vagina Monologues*. Oamenii obișnuiți cu universitatea nu sunt surprinși că adolescenții, nu adulții, au fost cei care au obiectat cel mai mult. Studenții reprezintă probabil partea cea mai religioasă a Notre-Dame... Tinerii catolici tind să fie cei mai conservatori.” Este greu de imaginat că ceva atât de tradiționalist precum Societatea Anscombe de la Universitatea Princeton și-a început activitatea în 2004 deși a fost fondată în 1968.

Unul dintre lucrurile care îi determină pe acești tineri americani să fie tradiționaliști, cel puțin după spusele unora dintre ei, este faptul că au crescut într-o lume caracterizată de avorturi la cerere. Și aceasta ne aduce la o altă ironie pe care ar trebui să o contemplăm cu ocazia acestei aniversări de patruzeci de ani: efectele respingerii *Humanae Vitae* asupra caracterului catolicismului american.

Cât despre alte ironii, foarte important este să fii sensibil la absurd. În dorința lor de a elimina părțile neplăcute ale catolicismului și de a menține în același timp părțile plăcute, catolicii americani au luat o măsură nouă și uimitoare: au creat un registru de plângeri, special, care seamănă extrem de mult cu versiunea catolică a unui orfan cu tupeu.

Astfel că mulți catolici se plâng de lipsa preoților, ignorând în tot acest timp propria responsabilitate – faptul că prea puțini au destui copii încât să trimită un fiu pe calea preoției în

²¹ Engl. *Îmbrățișare deschisă: Un cuplu protestant re-gândește contracepția* (n.tr.)

timp ce pe restul să-i însoare pentru a duce mai departe numele familiei. Plâng închiderea bisericilor și școlilor catolice – ca să nu mai vorbim de parohii întregi, făcând apel la dreptul conștiinței individuale, și folosind contraceptive. Arată cu degetul scandalurile sexuale în care sunt implicați preoții, ca dovadă pozitivă că abstința este prea mult pentru oameni – dar ignoră complet că absența abstinței a dat, de fapt, naștere la astfel de scandaluri.

De fapt, rușinea catolicismului american contemporan – cele mai recente scandaluri în care au fost implicați preoți și băieți minori – se poate urmări până la diviziunea apărută între lumea catolică laică ce își dorea o altă doctrină a contracepției, pe de o parte, și o generație nouă de preoți care abordau lucrurile mai lejer, pe de altă parte. „Nu-l părăsc pe preotul meu homosexual dacă îmi oferă iertarea pentru contracepție” pare să fi fost pactul nerostit în multe parohii de la *Humanae Vitae* încoace.

Laicii mai smeriți ar fi putut să se întrebe, cu voce tare, despre faptul că un număr semnificativ de preoți post – Vatican II păreau, mai mult sau mai puțin exteriorizați, să fie gay. Clericii puțin mai atenți ar fi putut să observe că mulți catolici care foloseau contracepția primeau Împărtășanie. Este greu de crezut că fie dezvoltarea – rebeliunea laicilor, larg răspândită, împotriva învățăturilor bisericești cu privire la sex, fie rebeliunea unui număr semnificativ de preoți, tacită și concomitentă împotriva învățăturilor bisericești cu privire la sex – ar fi putut să existe una fără cealaltă.

În timpul vizitei recente a lui Benedict în Statele Unite, s-a insistat cu faptul că *Humanae Vitae* a pornit o rebeliune sau era total nouă sub soare. Conform cunoscutei replici a lui Peter Steinfeld: „Enciclica papei din 1968 și valurile pe care le-a creat continuă să polarizeze biserica americană.” Conform acesteia, totul era bine până când Paul VI a refuzat să se adapteze vremii – moment în care a fost dezlănțuit iadul.

Desigur, tot ce a făcut Paul VI, după cum au afirmat Anscombe și alți catolici neutri, a fost să repete ceea ce aproape toată lumea, de-a lungul istoriei creștinismului, a spus despre subiect. Cât despre a le cere catolicilor să fie mai mult ca protestanții care acceptă contracepția, criticii

au uitat ce-au avut de spus teologii creștini despre contracepție, de-a lungul mai multor secole și practic până alaltăieri.

Într-un cuvânt, *Nu*. De exemplu, exact o sută de ani în urmă, Conferința Lambeth din 1908 a folosit împotriva contracepției artificiale cuvinte mai dure decât orice argument din *Humanae Vitae*: „demoralizatoare pentru caracter și ostilă bunăstării naționale.” Conform unei alte întorsături istorice care probabil conține și o urmă de ironie, pozițiile adoptate de părinții fondatori ai protestantismului îi fac pe tradiționaliștii catolici din 1968 să pară extrem de modești. Într-un comentariu despre Geneză, Martin Luther a declarat contracepția ca fiind mai rea ca incestul sau ca adulterul. John Calvin a numit-o o „crimă capitală.” Nu s-a renunțat la această unanimitate până în anul 1930 când anglicanii au votat să se permită ca, în cazuri extreme, cuplurile căsătorite să utilizeze metode contraceptive, și, de-a lungul anilor, acest lucru s-a răspândit și în alte ramuri ale bisericii creștine.

În lumina actualei tradiții creștine, întrebarea nu este de ce biserica catolică nu și-a pierdut curajul cu privire la acest subiect. Întrebarea este de ce au făcut-o toți ceilalți din tradiția iudeo-creștină. Indiferent de răspuns, biserica catolică a suferit, și suferă în continuare, din cauza eșecului public – când de fapt a fost singura care *nu* a eșuat.

Din când în când după 1968, o parte dintre catolicii care au acceptat „singura doctrină care a părut mereu ca fiind învățătura pe care biserica o oferă despre acest subiect”, după spusele lui Anscombe, s-au întrebat de ce, mai exact, *Humanae Vitae* a fost atât de prost primită de restul lumii.

Desigur, o parte a problemei este sincronizarea, conform observațiilor lui George Weigel. Alții au menționat ca factori: mijloacele media laice și absența unui amvon național catolic. Alții au susținut că ideea lui Ioan Paul II, teologia trupului, o explicație elaborată și extrem de pozitivă a învățăturilor morale creștine, nu a fost la fel de înțepătoare ca *Humanae Vitae*, motiv pentru care a avut mai mare câștig de cauză în ceea ce privește obediența turmei.

Totuși, în cele din urmă, este greu de crezut că forța fundamentală din spatele răspunsului de respingere pe care l-a primit *Humanae Vitae*, s-ar datora uneia sau mai multor fraze”. Același lucru se aplică și pentru scrierile lui Augustin, Toma de Aquino sau ale oricărei alte persoane care, de-a lungul istoriei creștinismului, a scris despre același subiect. Mai degrabă, problema fundamentală este ceea ce Arhiepiscopul Chaput a explicat cu zece ani în urmă: „Dacă Paul VI a avut dreptate referitor la atât de multe consecințe derivate din problema contracepției, este pentru că a avut dreptate în ceea ce privește contracepția.”

Aceasta este exact legătura pe care puțini oameni doresc să o facă în 2008, deoarece sexul protejat – după cum susțin comentatorii, religioși sau nu, - este faptul social fundamental al vremurilor noastre. Astfel că dorința crâncenă și larg răspândită de a menține acest lucru este responsabilă pentru multe rezultate nedorite. În ciuda consemnărilor empirice care sunt negreșit de partea lui Paul VI deja, există o rezistență extraordinară la a recunoaște că învățăturile morale catolice au fost corecte, indiferent de cât de detaliate sunt consemnările.

Având în vedere spectacolul uman din prezent, la patruzeci de ani după ce documentul a cărei respingere i-a frânt inima lui Paul VI, nu putem decât să ne întrebăm cum s-ar fi simțit dacă ar fi putut vedea o mică parte din ce se întâmplă acum – dacă acest lucru l-ar fi făcut să afișeze o urmă de zâmbet întristat.

La urma urmei, este nevoie de o inimă de piatră ca să poți găsi măcar o parte amuzantă în ceea ce se întâmplă. Există o reabilitare empirică și continuă în fiecare zonă aparținând celei mai nedorite, ignorate și batjocorite învățături în ultimii cincizeci de ani. Există faptul că Pastila, care trebuia să ștergă cu buretele toate consecințele sexului odată pentru totdeauna, s-a dovedit a avea la rândul ei consecințe uriașe. Există modul în care atât de mulți catolici, rușinați de acuzații precum arhaismul și dominați de dorința de a fi la fel de liberi sexual ca toți ceilalți din jur, s-au întrecut pentru semnele teologice de ieșire de după *Humanae Vitae*. Și toate acestea la fel cum lumea, cu toate căile sale vechi greșite, a început să adune mai multe dovezi pentru doctrina bisericii decât și-ar fi putut imagina oricine a trăit în secolele anterioare

Traducere din limba engleză

când alți oameni se apropiau de biserică deoarece era exact un „semn al contradicției” când ceilalți doreau altceva.

Astfel că, în loc să fie reabilitată, biserica este demoralizată; în loc de claritate, confuzie în masă; în loc de smerenie mai mare, chiar mai puțină. De fapt, perversitatea este, ei bine, perversă. În ce alt domeniu oamenii sunt la acest nivel de contradicție extremă, zilnică și constantă? Unde este Boccaccio pentru acest *Decameron* post-Pastilă? Este, de fapt, foarte amuzant dacă te gândești. Și atunci de ce nu râde nimeni?

Mary Eberstadt este cercetător la Institutul Hoover, a scris *Home-Along America*²², și a editat *Why I Turned Right: Leading Baby Boom Conservatives Chronicle Their Political Journeys*²³.

Apărut inițial în revista First Things. Tipărit cu permisiunea revistei amintite.

²² Engl. *America singură acasă* (n.tr.)

²³ Engl. *De ce am avut dreptate: Determinarea Conservatorilor Baby-Boom să își consemneze călătoriile politice* (n.tr.)